

צורה של האומנית זהבה נטר, צילום: פרטי

פורקן רגשות על הקנבס

"בעולם של כאוס ואי-ודאות בחרתי לצייר דמויות בעיקר נשיות, כשהעיניים שהן ראי נפש האדם, דומיננטיות ומביעות הרבה רגש, בלבול וחשש". כך אומרת האומנית זהבה (נטע) נטר, שיצירותיה הייחודיות מוצגות בתערוכות ובפסטיבלים ברחבי הארץ ובתערוכות אינטרנטיות ברחבי העולם

יהורם נל"י

הבמה בהרצליה - התערוכות "הבוטות", "קופידון" (אוצרות: שלי רשקס & נילי ויצטום) ו"העוצמה שברכות" (אוצר: שוקי כהן), "אומנות בימי קורונה" - תערוכה אינטרנטית מסביב לעולם, התערוכות הקבוצתיות "אהבה כמוות עזה" ו"דרך הקוצים" (אוצרות: שלי רשקס & נילי ויצטום) שהוצגו בבית ציוני אמריקה ותערוכה בבית ציוני אמריקה למען המאבק נגד אלימות כלפי נשים.

מסע חייה, לימודיה, חוויותיה וכישוריה באים לידי ביטוי ביצירותיה הייחודיות, שרבות מהן הוצגו בתערוכות ובמיצגים שונים ביישוב שהם: תערוכות יחיד בשם "התהוות ההווה" (2006) שעסקה בזוגיות, בקשרים ובכל מה שביניהם, מיצגי סוכות בפסטיבל "7 מוזות": "לכל איש יש שם", "פעמוני רוח השלום" ו"יש מקום לכולם" (בשנים 2005-2008) ו"דרך הסימנים" (2016), התערוכה הקבוצתית "בישולי חיים" (2008), התערוכה הקבוצתית "30% פחות" (2009) שעסקה במגדריות, בחוסר צדק חברתי ובאי-שוויון בין המינים, ועוד.

בתערוכות ציורים ושרירים "מתחת לבדים" (1996), שהוצגה בשהם וקראה להפסקת האלימות בחברה ובפרט מאבק נגד אלימות כלפי נשים, הציגה זהבה נטר ציורים ולוח מילק הציגה בה את שיריה. התערוכה זכתה לסיקור תקשורתי, כולל כתבה שפורסמה עליה במגזין "לאשה". "לאחר שנפגשתי עם לורן, שסיפרה לי על חייה והראתה את שיריה הנפלאים והמרגשים, החלטנו לצאת לתערוכה משותפת כנשים עם רגישות מסרים חברתיים חשובים בנוגע למאבק נגד אלימות כלפי נשים", מציינת זהבה.

כנכדה לסבא מקובל היא ניחנה באינטואיציות וביכולת תקשור, והיא מורת דרך במשעולי החיים ובזמנים מאתגרים, מכוונת ומלווה תהליכים אישיים ומקצועיים. בחלק מיצירותיה שילבה מוטיבים, סמלים ואותיות מהקבלה המזמנים: בריאות, הצלחה, שפע, אהבה זוגיות ופיריון שהעצימו וסייעו לאנשים רבים למציאת זוגיות, ריפוי ממחלת הסרטן, פיריון וכדומה.

בסדרת היצירות "אור וקבלת הזוהר" מופיעים מוטיבים של מגן דוד וכתר, שהם סמלים של הגנה, ברכה ואור. לדבריה, מגן הדוד הוא סמל עתיק ואוניברסלי, המתאר את הקשר בין האדם לאלוהות, כשמשולש אחד מסמל את האדם הפותח עצמו ככלי לשפע האלוהי והמשולש הנגדי הוא השפע שיוצא מהיקום האינסופי אל האדם. זהבה: "ששת המשולשים במגן דוד מסמלים את ששת ימי הבריאה וששת הספרות בקבלה, כשבאמצע הספרה 7, המציינת את השבת או המלכות (כתר). מקורו של מגן הדוד הוא בפרח השושן הצחור המורכב משישה עלים כותרת, שיוצרים צורה דמוית מגן הדוד ומתארים את עם ישראל בספר 'שיר השירים'. למרות מורכבותה של הצורה, מגן דוד הוא פלינדרום, כלומר צורה הנראית מכל צד אותו הדבר וזה גם רעיון המציין את אחדות הניגודים. השילוב בין שני משולשי מציין איזון והרמוניה בין הניגודים, המשפיע ומפיץ אנרגיות של כוח שפע, ברכה בריאות אושר והצלחה על היוצר ועל המתבונן".

במקביל להוראת מחשבים למדה אומנות במדרשה למורים לאומנות ברמת השרון אצל אומנים ידועים כמו: יאיר גרבוז, רפי לביא ורחל שביט, וגם עיצבה תכשיטים שאותם שיווקה ברחבי הארץ. לאחר נישואיה נולדו שני בניה עומר וניר, והיא המשיכה ללמוד לתואר ראשון באומנות בקלמניה בית ברל ובהמשך למדה תרפיה באומנות בלאסלי קולג'. היא גם למדה לתואר שני בארגון וניהול מערכות חינוך, והיא אף מאסטר ברייקי, למדה קבלה בבר אילן ומנטורית ליחסים אישיים ובין אישיים לאחר שלמדה אצל נוגה בר באוניברסיטת בר אילן ועסקה גם בייצור, באימון ובגישור זוגי ומשפחתי.

האומנית זהבה נטר עם יצירות שלה בתערוכה, צילום: יהורם נל"י

זהבה, תושבת שוהם, נכדה לניצולי שואה נקראת על שם אחות סבה שנרצחה בשואה, פתחה בעבר סטודיו לאומנות בשוהם, שבו לימדה ילדים, בני נוער ומבוגרים לצייר ולפסל. מדי קיץ הפעילה קייטנות עם אוריינטציה והתמקדות באומנות, אצרה תערוכות לתלמידים ולגופים שונים ברחבי הארץ כמו יוצרים עובדי קופת חולים כללית, השתתפה בפסטיבלים לאומנות, הקימה מיצגים לאומנות עם מסר חברתי, והפעילה את הקהל, כמו: פסטיבל 7 מוזות בשוהם.

בשנת 2004 התגרשה בעקבות משבר בנישואיה, והחל משנת 2007 התחילה ללמד אומנות במערכת החינוך. היא מלמדת כיום אומנות הציור והצילום ומרכזת את המצוינות בבית חינוך 'שדות איילון' בבית חשמונאי, המועצה האזורית גור. "תלמידיי מציגים את יצירותיהם בתערוכות בבית הספר ומחוצה לו. המטרה שלי היא להגיע לכולם - ולא רק למי שיש לו אמצעים וכסף, לחנך ליצירתיות ולאהבת האומנות שמשפיעה על כל תחומי החיים", אומרת זהבה.

כל לימודיה ועיסוקיה באו לידי ביטוי ביצירותיה, ודרכן היא מעבירה מסר אישי וחברתי. בין התערוכות שבהן השתתפה במהלך השנים: "ציפור שיר, ציפור יער, ציפור דבש" בגלריה על האגם ברעננה (אוצרות: גליה שכטר), תערוכת אומני בקעת אונו-אור יהודה, המדרשה לאומנות רמת השרון, גלריה על האגם רעננה - התערוכה "אומנות החותם האישי" (אוצרות: בלהה זייציק), גלריית art and about שבעמק חפר, היכל אומנות

של רישום הדמויות בשחור-לבן לעומת חלל שמלא בצבע עם דמויות ריאליסטיות, ספק צילום, לעומת הרקע המופשט בהשפעת ג'קסון פולק. הניגודיות כפורמט אחד, הדיוק, החדות, הרישום, שחור-לבן, העיניים, הרגש והרכות שמתפרץ מהן בתוך משיכות מכחול עמוסות בצבע מתפרץ ללא סדר וכיוון ותנים ביטוי לרגשותיה ולתחושותיה. כל זאת לצד אופטימיות שבאה לידי ביטוי בבחירת הדמויות והצבעוניות העשירה.

תקופות הסגר של הקורונה איפשרו לה רק ליצור, ללא כל נקיפות מצפון. "בתקופה זו נשאבתי למסע מרתק של ציור המשלב מופשט וריאליסטי כפורמט אחד, שבו הדמויות, הקו וכתם הצבע יוצרים ומתארים עולם חדש ואחר ברוח התקופה, בצל הקורונה, עולם המהולל בדימויים, בהתרחשויות, ברגשות, בחששות ובאופטימיות. בעולם של כאוס ואי-ודאות בחרתי לצייר דמויות בעיקר נשיות, כשהעיניים שהן ראי נפש האדם, דומיננטיות ומביעות הרבה רגש, בלבול וחשש, לעתים חלק מהפנים מכוסה, ספק מסיכה ספק מטפחה, לעתים מנקודת מבט של הילד שמשתקף מאינתו ומנהל את המבוגר שאנו במיוחד ברגעי חשש וחוסר ודאות, שבהם הילדים קולטים את המציאות ומגיבים אליה ללא סינונים".

זהבה נולדה וגדלה בנס ציונה, כשעוד הייתה מושבה טבולה בירק, גבעות, אירוסים, כלניות, צבעוני פרדסים וריח משכר של תפוזים. הוריה היו קרייריסטים שעבדו בעמדות מפתח בבנק לאומי, ורוב הזמן היא ואחיותיה היו אצל הסבתא שלהן, שהייתה לה חצר ענקית מלאה בכל טוב: פרחים, עצי פרי, ירקות, תרנגולים, עיזים, יונים ועוד. "הייתי ילדת טבע, מלאת שמחת חיים דעתנית, פעילה, דומיננטית כשהבת אומנות וציור הייתה במקום הראשון. ציירתי, השתתפתי בחוגים וסדנאות לאומנות, ויצרתי בכל זמן ורגע פנוי - כולל קירות החדר שלי בבית. כבר אז חלמתי וידעתי שאהיה אומנית".

צורה של האומנית זהבה נטר, צילום: פרטי

בצבא שירתה בנציב קבילות החיילים בפרקליטות הצבאית. "תמיד העסיק אותי הפן החברתי-ערכי, וזה בא לידי ביטוי ביצירותיי. כשסיימתי את הצבא רציתי ללמוד אומנות, אך אבי לחץ שאלמד מחשבים בטענה שאישה חייבת משהו פרקטי לפרנסה. למדתי מחשבים בבית הספר להנדסאים של אוניברסיטת תל אביב, הוצאתי תעודת הוראה ולימדתי מחשבים בתיכון יהונה זבוטנסקי. במקביל, המשכתי לצייר ולא יתרתני על חלום האומנות שלי".

"האומנות שלי והתערוכות שבהן השתתפתי עוסקות בפן החברתי ואישי ובין-אישי, בין דילמות, משרים, פחדים, דינמיקה, קצב חיים, מאבקים, דרך ואופטימיות, שדרכם אני מעבירה מסרים חברתיים מנקודת מבט אישית, המשקפים את מסע חיי בתקופות השונות, צביון ואופי הציורים שלי מביא את תחושותיי והרגשותיי בתקופות השונות. כשאני בהשראת המוזה ומשתלטים עליי הצורך והדחף האיפולסיבי ליצור, אני נשאבת ומתמסרת כל כולי ליצירה, לשלל הצבעים, לתחושות, לרגשות, לריחות, למשיכות המכחול ולכך הקנבס, מעין תחושת שיכרון חושים, ללא יכולת להתנתק ולעשות משהו אחר. כך אני מוצאת את עצמי יוצרת ללא הפסקה, לתוך הלילה וימים כלילות, כשהגוף מוצא מנוח רק בפורקן הרגשות על לוח הקנבס".

כך אומרת האומנית זהבה (נטע) נטר, ציירת וחברה באגודת הציירים והפסלים הארצית משנת 2006. היא בוגרת המדרשה לאומנות קלמניה בבית ברל, ובעלת תואר ראשון באומנות וחינוך לאומנות ותואר שני בארגון וניהול במערכות חינוך. משנת 1990 היא מציירת ומלמדת אומנות במסגרות שונות, במערכת החינוך ובמסגרות לא פורמליות. היא אוצרת תערוכות, משתתפת בתערוכות יחיד, בתערוכות קבוצתיות ובפסטיבלים ברחבי הארץ ובתערוכות אינטרנטיות ברחבי העולם.

חלק מיצירותיה מוצגות באוספים פרטיים שונים ובגלריית art and about שבעמק חפר. יצירותיה התפרסמו, בין היתר, בספרי השירה שהוציאה לאור אחותה המשוררת והסופרת איריס כליף: "רח בר" (2017), בית עקד הוצאה (אור) ו"בת אלוהים" (2020), הוצאת חדרים), באתנולוגיה "שירי ימי קורונה" (2021), הוצאת חדרים), באתנולוגיית השואה "6 מיליון עיניים צהובות" (2020), קול ההמון - כתב עת מקוון לספרות, אמנות, הגות ותרבות), ועוד. למרות שהציעו לה לא פעם להשתתף בתערוכות בגלריות בחו"ל, החליטה לדחות זאת בשל עיסוקה כמורה לאומנות ולצילום, "אך ללא ספק ברור לי שבשנים הקרובות אגשים גם את חלום זה", היא אומרת.

מיכל סדן, אחת היחצניות הוותיקות בארץ בתחום האומנות ואוצרת אומנות שאצרה תערוכות רבות, אומרת כי "זהבה נטר היא אומנית רב-תחומית של רגש. כמתקשרת וכציירת אינטואיטיבית היא מקשרת בין כישרונותיה: מציירת ומאירת את רצונותיה ומאזינה, ומחפשת תדיר את הקשר בין הרחוני והאומנותי בחייה. היא יוצרת בזמן קצר ומתוך דחף של יצירה חסרת מעצורים. מקור נביעתם של הציורים הוא בתוך הגוף פנימה, מתוך נבכי הנפש, כתגובה לרגשות, לאירועים ולמצבי חיים. המחוות, תנועות היד, בחירת הצבע ומשיחות המכחול הן תנועות רפיטטיות שמשנות מציור לציור. כסיסמוגרף של הנפש היא מתעמתת בעבודתה נפשית, באופן פנימי וחיצוני, בלי סייגים, עם נושאים אישיים מחייה".

בתקופות שונות בחייה עסקה זהבה נטר בנושאים שונים ביצירותיה - החל מדמויות, דיוקנאות, תנועות גוף ומערכות יחסים המוצגים כנוף עם נשמה וסיפור חיים, רישומים בצבע ופרחי חיים עם סגולות מרפא, אור, שמחה ואופטימיות. אי-הוודאות והכאוס באים לידי ביטוי ביצירותיה בדיאלוג